

SPF:s Vårutflykt 2026-05-27

Vårutflykten gick denna soliga dag till Kvibille. Ett 25-tal glada seniorer samlades på brunnstorget i Vessigebro. Första stoppet var vid G:la Tingshuset där de två guiderna mötte upp.

FÄNGELSEHÅLAN

Den 21 november 1847 föll domen över den 29-årige drängen Johan Jacob Olsson Qwick.

Han skulle genom halshuggnings möta döden för dråpet på pigan Botilla Larsdotter, som han brutalt tagit av daga i april 1847.

Han hade tidigare uppvaktat Botilla, som avvisat hans närmanden. När hon denna ödesdigra aprildag råkade på henne där hon gick från Halmstad till Gellinge för att överlämna ett brev, lurade han in henne på en genväg. Där överföll han och våldförde sig på henne.

Efter det hemska dådet, när Botilla stånade snörde på sig sin ena känga som gått upp, grep han en sten och slog henne till marken.

Därefter berövade han henne på sina kläder och öppnade brevet han burit med sig, då han trodde det innehöll värdehandlingar. Det visade sig vara en inbjudan, som han kastade ifrån sig.

När man flera dagar senare fann henne livlös hade Qwick förflyttat sig uppåt landet, och kunde först på hästen gripas i Vänersborg.

Han erkände mordet, men hävdade att han varit berusad och att det var de färdmodade värdehandlingarna han ville åt.

Under rättegångsdagarna förvarades han i cellen i Tingshusets källare. Golvet var stampat jordgolv, och rummet hade galler för fönstret. Utanför cellen fanns vaktrummet. I mars 1849 fördes han till avrättningsplatsen i Kvibille till spott och spe från allmänheten. Med förbundna ögon lade han huvudet på schavotten och hans liv var till ända.

Jacob Olsson Qwick var den siste att avrättas i Kvibille.

THE DUNGEON

On November 21, 1847, the sentence was passed over 29-year-old Johan Jacob Olsson Qwick. He would face the death due to the murder of Botilla Larsdotter, whom he had brutally killed in April 1847. He had previously courted Botilla, who rejected him. When he saw her this April day where she went from Halmstad to Gellinge to hand over a letter, he tricked her into a shortcut. There he attacked and sed her. After she horrified died, he pulled out a stone and hit her to the ground, acknowledged the murder, but argued that he had been drunk and that it was his letter he was after. During the trial days he was stored in the cellar of the Courthouse. The floor was bare, and the room had a grate for the window. Outside the cell was the guardroom. In March 1849, he was taken to the execution place in Kvibille and his life was ended.

Bild: Stefan Gustavsson

Vi fick höra om den rysliga fängelsehålan och där satt han, Jacob Quick, den siste dödsdömde fången i Kvibille.

Bödelns arbete gav 5 daler. Den dödsdömde fången fick två supar brännvin före avrättningen på galgberget.

BÖDELNS FÖRSKRÄCKLIGA YRKE

Bödel och skarprättare var ett bespottat skrä. Staten hade mycket bekymmer med att rekrytera människor till yrket, eftersom det innebar att hela familjen blev socialt utfryst.

Till en början erbjöds därför dödsdömda män benådning mot att de tog på sig skarprättaryrket. Men för att få behålla livhanken blev man i princip dömd till livstids mobbing.

Bödlarna fick lida spott och stryk från allmänheten. Förföljelsen av bödlarna gick så långt att staten lagstodgade ett förbud att bruka våld mot skarprättare.

Yrkeskåren slapp våldet, men fortsatte att behandlas som pestmittade. Ingen ville beblanda sig med skarprättare och minst av allt gifta in sig i en sådan familj.

Bödeln fick därför leva ett ensamt liv med en begränsad vänskapskrets av andra familjer inom samma skrä, där det kunde finnas en tänkbar livspartner.

Den orättvisa denna yrkesgrupp upplevde måste ha känts som en bestraffning värre än döden.

BÖDELNS TAXA

Bödeln hade fast lön samt ersättning för de tjänster han utförde. Som exempel fick en bödel år 1736 följande ersättningar:

- Halshuggning och att bränna kroppen på bål, 10 daler.
- Halshuggning, 5 daler
- Skära av en tunga, 5 daler
- Skära av öronen, 2 daler
- Hudflängning, 3 daler

På gästgiveriet i Kvibille såldes det som mest under ett år 25 000 liter brännvin.

Kvibille bestod endast av sju gårdar. På bilden syns det vita tingshuset och kyrkan.

Därefter begav vi oss till den anrika kyrkan.

KVIBILLE KYRKA

De första kristna templen uppfördes med viss förkärlek i närheten, eller på, en gammal hednisk offerplats. Orsaken till detta var val både att placera den nya trans högscäte centralt, men också att på så vis hålla koll på den gamla trans anhängare som fortfarande ville dyrka de gamla gudarna.

De äldsta kristna kyrkorna uppfördes redan under 900-talet som stavkyrkor i trä. Exakt vart Kvibilles första kyrkan stod vet man inte idag, men den kan ha legat på samma plats där den ligger nu. Under utgrävningar vid kyrkan 1928 påträffades en del mynt. Det äldsta är präglat 1150, så det finns inget som motsäger att den första kyrkan uppfördes vid samma tid.

Kvibille kyrka besitter ett antal ovanligt fina takmålningar av målarmästare Johan Blomberg, som verkade under 1700-talet. I sann medeltida anda skildras de fasor den rike ogudaktige mannen mötte i dödsriket. Den mellersta avdelningen upptas av änglar, palmkvistar och lagerkransar, en symbol för ständaktighet och tro. I den främre avdelningen skildras den fattige Lasarus, som efter sin död blev förd till Abraham och fick erhålla den himmelska glädjen.

Flera gamla artefakter har återförts till kyrkan i senare tid, bland annat de medeltida altarskäpet och krucifixet. Altarskäpet, från slutet av 1400-talet, som föreställer bland annat de tolv apostlarna, en gregoriansk mässa och jungfru Maria med Jesusbarnet, har sedan 1873 förvarats på Statens Historiska Museum. 2017 återfördes skäpet till Kvibille kyrka.

THE KVIBILLE CHURCH

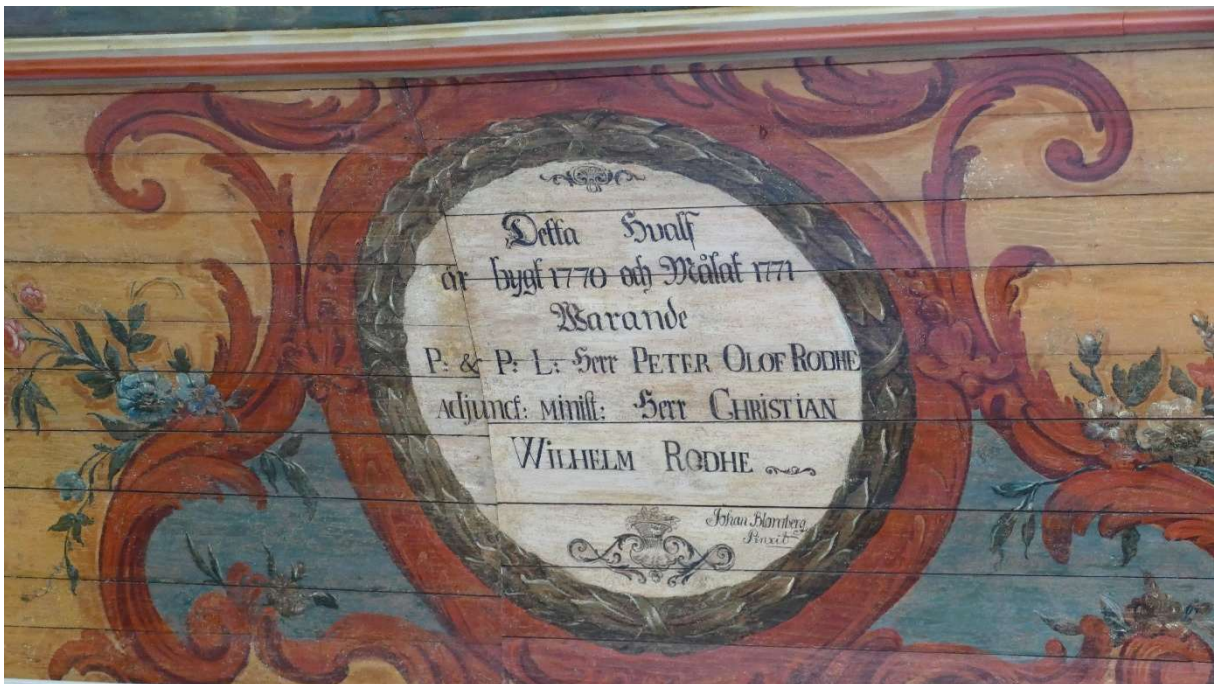
The first Christian temples were built with some parchment in the vicinity, or on old pagan sacrifice sites. The reason for this was to place the seat of the new throne central, but also to keep an eye on the followers of the old faith who still wanted to worship the ancient gods.

The oldest Christian wooden churches were built in the 900s. Exactly where the first church of Kvibille stood is not known, but it may have been in the same place where it stands. This church possesses a number of unusually fine wall paintings by artist Johan Blomberg, who lived and worked in the 18th century, in two medieval spirit. Blomberg have portrayed the fates of the rich and wicked man in purgatory.

The middle section is occupied by angels, palm quills and laurel wreaths, a symbol of perseverance and faith. In the front section, poor Lazarus is depicted, who after his death was taken to Abraham and

Bild: Stefan Gustavsson

Inne i kyrkan fanns många unika detaljer som takmålningar och ett krucifix från 1200-talet.

Takmålningarna var fint bevarade och mycket spektakulära; de illustrerade både himmelriket och helvetet.

Altarskåpet återbördades till
Kvibille Kyrka 2017 genom en
donation av kyrkvärden
Gunnar Johansson, Lyngen

RUNSTENEN

Stenen som sitter inmurad i kyrkväggen har en gång varit upprättstående och rest till minne av Torlak. Texten lyder:

Efi ok Þorgauntr þæiR lagðu stæin yfiR Þorlak. Guð hlpi sal hans.
"Eve och Torgöt, de lade stenen över Torlak. Gud hjälpe hans själ."

Namnet Efi är ovanligt, de två andra är däremot vanliga. Torgöt betyder Tor (gudanamnet) och Göt, innevärnare i Götaland, och Lak strid eller kamp.

I Halland är endast fyra runinskrifter kända och alla är hemmahörande i Halmstadstrakten. De övriga tre stenarna har ingått i medeltida gravmonument och detta är den enda med en fullständig inskrift av vikingatida runor. Stenen markerar en övergång mellan vikingatid och medeltid, och den alldeles säkert stormiga övergången från asatro till kristen livssyn. Den har troligen ristats en bit in på 1100-talet.

Uttrycket att man "lagt stenen" över någon förekommer i ca 20 inskrifter med den vikingatida runraden, och Kvibillestenen är den enda från gammalt danskt område (Halland blev svenskt 1658).

Stenarna har använts som byggmaterial och därför står ingen av dem på sin ursprungliga plats. Tänk så många oupptäckta runstenar det kan finnas!

THE RUNE STONE

The stone that is wall in the church will has once been upright and is reminiscence of Torlak. The runes read:

"Eve and Torgöt they laid the stone over Torlak. God help his soul."

In Halland only four rune stones are known. The other three stones have been part of medieval grave monuments and this is the only one with a full inscription of the Viking runes. The stone marks a transition between Viking Age and the Middle Ages, and the stone's transition from runestone to building stone.

Efter kyrkbesöket var det dags för ett efterlängtat besök på gästgiveriet. Där fick vi en ostprovning och en guidning av krögaren.

GÄSTGIVERIET

Gästgiveriet har anor från drottning Kristinas tid på 1600-talet, men är troligen mycket äldre än så. Då Kville redan på dansk-tiden tjänade som rätters tingsstad i södra Hallands domsaga och var centralort för ett stort område samt punkt för resande norr och söderut, var det här man stannade och bytte hästar, fick sig ett mål mat och en sup eller två och kunde övernattna. Gästgiveriet blev även omskrivet som ett av landets bästa!

I gamla tidtabeller kan man se att det gick skjuts till Halmstad, Nissaryd i Småland och Märdaklev i Västergötland. Man kunde resa till Göteborg på 15 timmar om allt gick vägen. Den norska posten passerade fyra gånger i veckan. En stallbyggnad för hästbyte var placerad ungefär där macken står idag.

Förr i tiden ingick en handelsbod och ett större jordbruk i verksamheten, man hade också ett litet brännvinsbränneri. Men hur mycket man än försökte, så kunde man inte framställa så mycket brännvin som det gick åt. Gästgivarparet Holm slog an tonen för brännvinsförsäljningen som slog alla rekord under familjen Sjögrens ledning 1906 då man sålde 25.000 liter i en by som bestod av sju gårdar! Tur att många resenärer hjälpte till med inmundigandet.

Vad gäller krogrelaterade tillag så fanns det en piga i mitten på 1800-talet som hörde mystiska ljud varje natt vid 12-tiden från sin kammare i form av jämmer och gnäll. Hon brukade säga att det måste vara en människa begravd i huset, men ingen trodde henne. Men det skulle visa sig vara sant.

När man 1974 skulle gräva för en tillbyggnad hittades det 200 år gamla skelettet från en man. I den dåvarande krogstugans golv fanns nämligen en falllucka, där man kastat ned obekväma eller bråkiga personer, för att de skulle lugna ned sig. Den ovidne visade sig vara en guldsmed på genomresa, som rånat och kastats ned. Fallluckorna fungerade tydligen bra även när man ville bli av med någon för gott!

Bild: Stefan Gustavsson

Kville Gästgiveri som skjutstation.
The Guesthouse as carriage station.

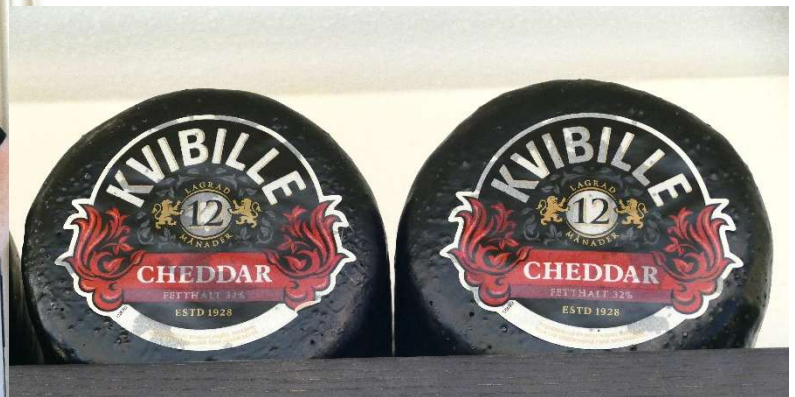
Det krona brännvinsmålet. En dubbelmjölk = 1/16 krona.
The measured brandy measure. A double milk = 1/16 pot.

THE GUESTHOUSE

The guesthouse dates back to Queen Kristina's time in the 17th century, but is probably much older than that. Even during the Danish period Kville served as court town, and was a center for travellers north and south. It is where people stopped and exchanged horses, had a meal and a drink or two and in the past a shop and a farm was included in the business, but there was also a small distillery. Regarding drinking activities, there was a maid in the mid 19th century who heard mysterious sounds every night at 12 o'clock from her bedroom. She used to say that there must be a man buried in the house, but nobody believed her, but it would turn out to be true, though. When they had to dig for an extension in 1974, a 200-year-old male skeleton was found. In the floor of the previous pub there was a trap door, where they used to dump uncomfortable people so that they could calm down. The discovered was a goldsmith at travel, robbed and thrown down. The trap door apparently worked well even when

Några passade på att handla i gästgiveriets välförsedda butik.

Sex olika sorters ost med tillbehör provades.

Nu ser vi fram mot kommande aktiviteter.
Närmast på tur är vår härliga sommarfest som
äger vår rum den 10 juni. Anmäl dig/er senast
3 juni.

Välkomna!

För Styrelsen SPF-Seniorerna Vessigebro
Webbredaktör *Ingemar Alenäs*